

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัยเรื่อง “ศึกษารูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๑.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๑.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ศึกษารูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

๓.๑.๑ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการแจกแบบสอบถาม รูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมของรูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๓.๑.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๘ ท่านในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

๓.๒ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีประชากรทั้งหมดจำนวน ๑,๑๐๓ คน^๑

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างมาจากประชาชนในชุมชนถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเปรียบเทียบตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน (Taro Yamane)^๒ โดยมีความคลาดเคลื่อน ($\pm 5\% = ๒๙๔$ คน) ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๙๔ คน โดยการใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้
 N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้ (allowable error ๐.๐๕)

$$\begin{aligned} \text{วิธีทำ} \quad n &= \frac{1,103}{1 + 1,103(0.05)^2} \\ &= \frac{592}{1 + 2.76} = \frac{592}{3.76} \\ &= 294 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างจำนวน $n = ๒๙๔$ คน

การวิจัยเรื่อง “ศึกษารูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลังธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุขุมวิท แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) จำนวน ๘ ท่านซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. นายสมโภชน์ อ่อนละมัย	ประธานชุมชนกรรมการ
๒. นางกัญฐิกา พิงชู	รองประธานกรรมการ
๓. นายเบิ้ม โตชนันท์	เลขานุการ
๔. นางสาวประนอม พลอยสีไพร	เหรัญญิก
๕. นางสาวรัฐวรรณ หงส์ฟ่อน	นายทะเบียน
๖. นายบุญพา ดอกสายหยุด	ผู้ช่วยนายทะเบียน

^๑สภากงศ์กรชุมชนกรุงเทพมหานคร, ข้อมูลทั่วไปเขตดุสิต, [ออนไลน์].แหล่งที่มา: <http://coc.nida.ac.th/node/7740> [๑๖.ค.๕๘].

^๒สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์, ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์, หน้า ๑๖๑.

๗. นางบุญเรืองฤทธิ์มนตรี

ประชาสัมพันธ์

๘. นางสาวศิริลักษณ์ นิลพฤกษ์

ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งการศึกษารั้งนี้ได้อาศัยรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านทาน ๒) ด้านปิยวาจา ๓) ด้านอรรถจริยา ๔) ด้านสมานัตตตา โดยมีขั้นตอนการสร้าง และการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑) ศึกษาแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุขันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จากเอกสารและผลงานที่เกี่ยวข้อง

๒) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔) สร้างเครื่องมือ

๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) ใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗) นำเครื่องมือที่ได้จากการไปทดลองแจก (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน ๓๐ ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น และเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๙๔ ชุด และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างจริงกับประชาชนในชุมชนสุขันธาราม

๙) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ได้กำหนดลักษณะของเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุขันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งมี ๒ แบบ คือ

๑) แบบสอบถาม (Questionnaire)

โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ ๒ สอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุขันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านทาน ๒) ด้านปิยวาจา ๓) ด้านอรรถจริยา ๔) ด้านสมานัตตตา

มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)^๓

- ๕ หมายถึง มีระดับเห็นด้วยมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีระดับเห็นด้วยมาก
- ๓ หมายถึง มีระดับเห็นด้วยปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีระดับเห็นด้วยน้อย
- ๑ หมายถึง มีระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลังธรรมสังคหัตถ์ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๒) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interviews)

ใช้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลังธรรมสังคหัตถ์ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน

๒.๑ รศ.ดร. กิตติทัศน์ ผกาทอง ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๒ ผศ.ดร. ญัฐพงศ์ สังวรวรรณ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๓ อาจารย์ ดร.เดชา กัปโก ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๔ รศ.ดร. จ่านง คันธิก ตำแหน่ง อาจารย์ประจำประจำภาควิชา มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒.๕ พระมหาทองเชิด กตปุญโญ ผศ.ดร. ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การวิจัยประจำภาควิชา มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์

^๓ชุดิ ระเบียบ และคณะ, ระเบียบวิธีวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

(Item-Objective Congruence Index : IOC) ได้ค่าระหว่าง ๐.๖๐ - ๑.๐๐ ขึ้นไปทุกข้อ และนำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) Index of concurrence

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
 N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา

๓) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๖๔

๔) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ ในการนำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

๕) นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ

๖) นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มาปรับแก้ไขเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเรียนท่านประธานชุมชนสุขันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่ชุมชนสุขันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๒) นำแบบสอบถาม จำนวน ๒๙๔ ฉบับ ไปแจกประชาชนในชุมชนสุขันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเรียนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๘ ท่าน

๒) นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกไปทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๑๐ ท่าน

๓) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ ในส่วนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการประมวลผลข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัย ดังนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลังธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓. ทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการความขัดแย้งตามหลังธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีค่าแตกต่าง จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๔. นำปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามหลังธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนสุคันธาราม แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มตามองค์ประกอบของแบบสอบถามทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านทาน ๒) ด้านปิยวาจา ๓) ด้านอัทธจริยา ๔) ด้านสมานัตตตา

๓.๕.๒ ในส่วนของข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก จะใช้เทคนิคในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technic)